

***INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU PRZEMYSKIEGO ZA 2021
ROK***

Przemyśl, marzec 2022 r.

I.	Wstęp	5
II.	Zagrożenia epidemiczne w województwie podkarpackim.....	6
III.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	10
	3.1. Zaopatrzenie ludności w wodę.....	10
	3.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	11
	3.2.1. Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi	11
	3.2.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych.....	13
	3.2.3. Analiza przekroczeń parametrów chemicznych - odstępstwa.....	13
	3.2.4. Substancje promieniotwórcze w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi..	13
IV.	Pływalnie i kąpieliska.....	14
	4.1. Wymagania jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach	14
	4.1.1. Parametry mikrobiologiczne i fizykochemiczne.....	15
	4.1.2. Legionella.....	15
	4.2. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej	15
	4.2.1. Realizacja harmonogramów pobierania próbek wody	15
	4.3. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli	15
V.	Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia.....	16
	5.1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	16
	5.2. Ogólna ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów.....	18
	5.3. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego.....	19

5.4.	Stan sanitarny środków transportu żywności.	20
5.5.	Jakość zdrowotna środków spożywczych.	21
5.5.1	Próbki.	21
5.5.2.	Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami	21
5.5.3.	System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.	22
5.5.4.	Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety.....	22
5.6.	Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością..	22
5.7.	Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego.	23
5.7.1	Kontrole bloków żywienia w szpitalach.	23
5.7.2	Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu Oświaty.....	24
VI.	Środowisko pracy i choroby zawodowe.....	25
6.1.	Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.....	25
6.1.2.	Ocena warunków pracy i wypełnianie przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych.....	27
6.1.3.	Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest - na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2021 roku	27
6.1.4.	Choroby zawodowe.....	27
6.1.5.	Działania w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.....	27
6.1.6.	Działania związane z sytuacją epidemiologiczną na terenie RP w 2021 r.....	28

6.2.Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	6.2.1. Produkty biobójcze	28
	6.2.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny	28
	6.2.3. Detergenty	29
	6.2.4. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3	29
VII Nowe narkotyki – dopalacze		29
	7.1. Wprowadzenie.....	29
	7.2. Sytuacja epidemiologiczna.....	30
	7.3. Ograniczenie obrotu i dostępności środków zastępczych	30
VIII Placówki nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji		30
	8.1.Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.	30
	8.2.Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.	31
	8.3.Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży.	31
	8.4.Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży.....	32
	8.5.Zapewnienia miejsca na podręczniki i przybory szkolne i higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach.	32
	8.6.Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.....	33
	8.7.Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.....	33
	8.8.Żłobki i kluby dziecięce.	34
XI Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....		34
X Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej		45

XI Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	48
XII Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i produkcji zdrowia.....	50
XIII Podsumowanie.....	55

I. Wstęp

Mam przyjemność przedstawić Państwu ocenę bezpieczeństwa sanitarnego powiatu Przemyśla za rok 2021. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pełnią podstawową rolę w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem sanitarnym i zostały powołane w celu realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. z 2021r. poz. 195).

Niniejsze opracowanie obejmuje ocenę warunków zdrowotnych we wszystkich obszarach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemyślu w szczególności w zakresie prowadzonego w ramach zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, monitoringu sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, a także przedstawia ocenę stanu sanitarnego obiektów służących udzielaniu świadczeń zdrowotnych jakości zdrowotnej żywności oraz stanu sanitarnego obiektów żywnościowo – żywieniowych, jakości wody przeznaczonej do spożycia, stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej oraz jakości wody w pływalniach i kąpieliskach, środowiska pracy, jak również stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania. Opisano ponadto zadania realizowane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Przedstawiono także, prowadzone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemyślu działania oświatowo – zdrowotne na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, poprzez realizację programów szczebla krajowego, wojewódzkiego.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie kompleksowej informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu przemyskiego w 2021 roku, która może stanowić podstawę działań podejmowanych w celu poprawy warunków życia i pracy mieszkańców w tym promowania postaw prozdrowotnych. Jednocześnie mam nadzieję, że raport przyczyni się do lepszego poznania działań, jakie Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje na rzecz zdrowia publicznego mieszkańców powiatu przemyskiego.

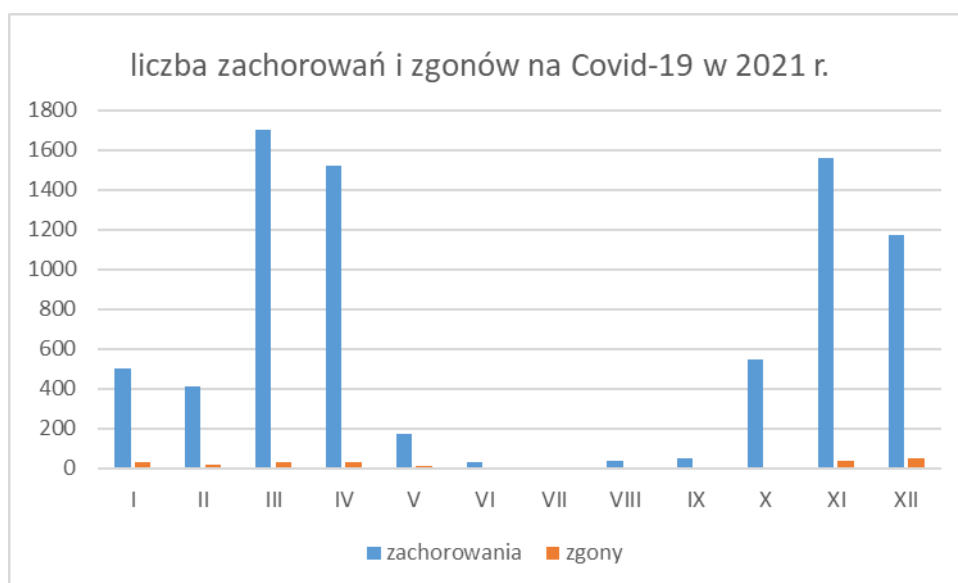
II. Zagrożenia epidemiczne w województwie podkarpackim

Rok 2021, podobnie jak poprzedni, zdominowany był trwającą na świecie pandemią COVID-19, wywołaną nowym koronawirusem SARS-CoV-2. Rozwiązywanie spraw związanych z zachorowaniami na Covid-19 odbywało się w Systemie Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS). Jest to rozwiązanie cyfrowe, które zostało przygotowane dla całej inspekcji sanitarnej do obsługi i rozwiązywania spraw w związku ze stanem epidemii i zapobiegania jej dalszemu rozprzestrzenianiu, powiązane z systemem EWP (Ewidencja Wjazdów do Polski). Jest to modułowy uniwersalny system, w którym prowadzone są wywiady epidemiologiczne dotyczące zakażeń SARS-CoV-2, nakładana jest kwarantanna, rozwiązywane są wszelkie sprawy dotyczące kwarantanny, izolacji osób zakażonych, niepożądanych odczynów poszczepiennych, ognisk zakażeń w zakładach pracy, szkołach, domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo – leczniczych oraz szpitalach i innych instytucjach.

W roku 2021 w systemie SEPIS rozwiązano 11 326 spraw, przeprowadzono:

- 7560 – wywiadów epidemiologicznych w związku zakażeniem SARS-CoV-2,
- 1382 – zgłoszenia (m.in. z z centralnej infolinii +48 22 25 00 115 COVID-19) dotyczące kwarantanny,
- 1881 – zgłoszeń dotyczących bliskiego kontaktu z osobą zakażoną,
- 493 – zgłoszenia typu INSTYTUCJA – za pośrednictwem których głównie szkoły, a także zakłady pracy zgłaszają osoby z kontaktu osób zakażonych do objęcia kwarantanną,
- 61 – zgłoszeń NOP – niepożądanych odczynów poszczepiennych
- 47 – ognisk zakażeń (w zakładach pracy, szkołach, DPS/ZOL, szpitalach)

W roku 2021 w III „fali” zakażeń dominował wariant Brytyjski SARS-CoV-2, natomiast jesienią w „fali” IV wariant Delta SARS-CoV-2. W ciągu roku odnotowano łącznie na terenie miasta Przemyśla i powiatu przemyskiego 7708 zakażeń w tym stwierdzono 215 zgony. Największa liczba osób zakażonych i zgonów przypada na miesiące: marzec, kwiecień, listopad i grudzień(dokładną sytuację przedstawia wykres).

Rysunek. 1. Zachorowania i zgony Covid-19 w roku 2021

W 2021 roku wykazano 217 zgonów, najwięcej w grupie wiekowej powyżej 60 roku życia z powodu Covid 19.

Tabela 1. Zgony Covid-19 wg grup wiekowych.

Lp.	Przyczyna		zgony wg grup wiekowych w 2021 r.											Ogółem	w tym podejrzania
	Kod ICD-10 ⁴	Określenie słowne ⁵	0	1	2-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+		
1.	U07.1	Zakażenia SARS- CoV – 2 (COVID 19)							2	6	7	11	188	214	
2.	U07.2	Zakażenia SARS- CoV – 2 (COVID 19) podejrzenie											1	1	1
3.	A15.0	Gruźlica płuc											1	1	
4.	A04.8	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe											1	1	
Razem									2	6	7	11	191	217	1

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA W ZWIĄZKU Z USTANOWIENIEM OKREŚLONYCH OGRANICZEŃ, NAKAZÓW I ZAKAZÓW.

W roku 2021 prowadzone były działania kontrolne mające na celu nadzór nad przestrzeganiem nakazów i zakazów określonych w ROZPORZĄDZENIU RADY MINISTRÓW w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Kontrole prowadzone były przez pracowników PSSE w Przemysłu przy udziale Policji w szczególności dotyczyły: dużych obiektów handlowych (Galeria Handlowa, Blu Park), hoteli, siłowni, dyskotek, klubów, salonów fryzjerskich i kosmetycznych, obiektów obrotu żywnością w tym barów, restauracji, sklepów spożywczych, w okresie zimowym także stoku narciarskiego. Łącznie przeprowadzono 2982 kontrole, zostało nałożonych 59 mandatów za nieprzestrzeganie nakazu zakrywania ust i nosa.

Realizowany był NARODOWY PROGRAM SZCZEPIEŃ przeciwko Covid-19, w ramach którego pracownicy PSSE w Przemysłu w miesiącach letnich od czerwca do września 2021 roku aktywnie promowali szczepienia przeciw COVID - 19 podczas pikników rodzinnych, jarmarków, imprez plenerowych promujących Kampanię „Szczepimy się” we współpracy z Urzędem Miasta Przemysł i MOPS Przemysł, Wojewódzką Stacją Pogotowia Ratunkowego, Wojewódzkim Szpitalem im. Św. Ojca Pio w Przemysłu oraz Centrum Medycznym Medyk.

Promocja szczepień przeciwko COVID-19 odbywała się m.in. w czasie:

- Święta Fajki w Przemysłu
- 3 Akcji profilaktycznych kampanii #SzczepimySię na Zamku Kazimierzowskim
- Imprezy Plenerowej „DISCO NAD WIAREM”
- Imprezy Plenerowej w Nehrybce
- Imprezy Plenerowej w Łętowni
- Imprezy Plenerowej w Kuńkowcach
- Wincentiady
- Pikniku w Birczy
- Jarmarku Dożynkowego w Dubiecku
- Pikniku Rodzinnego w Pikulicach
- Przemyskiej Dychy - Biegu Ulicznego.

W trakcie imprez odbywały się szczepienia przeciwko Covid-19 realizowane przez Centrum Medyczne „Medyk” i Wojewódzki Szpital im. Św. Ojca Pio w Przemyślu.

BADANIA PRZESIEWOWE WŚRÓD NAUCZYCIELI

W ramach zapobiegania szerzeniu się zakażeń SARS-CoV-2 w szkołach podstawowych w styczniu 2021 roku PSSE w Przemyślu przeprowadziła I etap badań przesiewowych wśród nauczycieli klas I-III i personelu niepedagogicznego w kierunku SARS-CoV-2. Zostało zorganizowanych 5 punktów pobrania materiału do badań w 5 gminach na terenie powiatu przemyskiego (Bircza, Medyka, Dubiecko, Stubno i Przemyśl). W testowaniu uczestniczyli przeszkoleni w tym zakresie żołnierze WOT-u przy współudziale pracowników PSSE, a także część wymazów była pobrana w punktach DRIVE-THRU, mieszczących się w 2 lokalizacjach przy szpitalu w Przemyślu ul. Monte Cassino oraz przy WSPR ul. Słowackiego. W I etapie badań przesiewowych pobrano materiał do badań od 404 osób z czego 5 wyników było dodatnich/ pozytywnych u 2 nauczycieli oraz 3 pracowników niepedagogicznych z powiatu przemyskiego.

II etap badań przesiewowych obejmujący tylko nauczycieli klas I-III oraz nauczycieli przedszkoli i żłobków odbył się w lutym 2021 roku. Materiał do badań pobierany był przez żołnierzy WOT-u przy współudziale pracowników PSSE. Punkty wymazowe zorganizowano w szkołach w gminie: Przemyśl, Stubno, Orły, Żurawica, Krasiczyn, Bircza Krzywca oraz w Mieście Przemyśl. Łącznie w zorganizowanych punktach wymazowych i w punktach DRIVE-THRU wykonano: 144 wymazy z czego 3 badania były dodatnie/ pozytywne.

Kolejnym działaniem mającym na celu monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w DPS-ach oraz ZOL-ach był projekt badań przesiewowych w kierunku SARS-CoV-2 ”BEZPIECZNA PLACÓWKA – STOP COVID”. Projekt miał na celu zidentyfikowanie przypadków przede wszystkim skąpoobjawowych i bezobjawowych COVID-19, mogących uczestniczyć w tzw. „cichym rozprzestrzenianiu” zakażenia SARS-CoV-2 wśród osób będących w kontakcie z zakażonymi. Badaniami objęte były osoby przebywające w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo leczniczych, a także personel stały i rotacyjny placówek. Realizacja projektu rozpoczęła się w sierpniu, a ostatnie badania przesiewowe przeprowadzone były w grudniu 2021. Łącznie w trakcie badań, których organizatorem była PSSE w Przemyślu przebadano 216 osób w dwóch Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych i dwóch oddziałach

MDPS w Przemyślu. Wykryto 44 przypadki zakażeń głównie wśród pacjentów a także pensjonariuszy w/w placówek.

SEKWENCJONOWANIE

Od początku epidemii COVID-19 bada się i dokumentuje zachodzącą zmienność SARS-CoV-2. Na początku 2021 roku w związku z pojawieniem się nowego wariantu wirusa SARS-CoV-2 (wariant brytyjski) rozpoczęły się prace nad sekwencjonowaniem prób (materiału pobranego od zakażonych) początkowo tylko przez wybrane w Polsce laboratoria a od sierpnia 2021 także przez Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. Pod koniec roku 2021, na podstawie informacji uzyskanych w trakcie prowadzonych wywiadów epidemiologicznych, do sekwencjonowaniu poddawane były próbki od osób powracających z krajów, w których dominował wariant OMIKRON, a także wybiórczo próbki od innych osób zakażonych, celem monitorowania dominującego wariantu SARS-CoV-2 powodującego zachorowania.

III. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

3.1. Zaopatrzenie ludności w wodę

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie krajowych aktów prawnych o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz na podstawie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które są zgodne z przepisami europejskimi. Producenci wody prowadzili badania jakości wody na podstawie uzgodnionych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramów pobierania próbek wody. Sprawozdania z powyższych badań były na bieżąco przekazywane tutaj. Inspektorowi, który weryfikował terminowość ich przekazywania oraz analizował wyniki badań oraz określał przydatność wody do spożycia.

3.2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

3.2.1. Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi

Każdorazowo po stwierdzeniu, że jakość wody uległa zmianie i odbiega od norm krajowych, opracowuje się komunikaty o jakości wody i zasadach jej użytkowania. Komunikaty rozpowszechniane są przez właściwego wójta/burmistrza oraz umieszczane są na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Przemyślu. Na terenie powiatu funkcjonuje 13 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę o wydajności < 100 m³/ dobę. Są to wodociągi: Żurawica PKP, Olszany, Olszany II, Sierakośce, Rybotycze, Młodowice, Wybrzeże, Bircza, wodociąg własny Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy, Nienadowa, Łodzinka, Kotów. Na koniec okresu sprawozdawczego we wszystkich wodociągach woda odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Na wodociągu Łodzinka Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu wszczął postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzonym przekroczeniem parametrów: OLM > 300jtk, mętność 8,1 NTU, żelazo 549µg/l, ΣTHM 210µg/l, glin 316µg/l, bakterie grupy coli 68 jtk/100ml, e. coli 32jtk/100ml. Ze względu na przekroczenia mikrobiologiczne wystosowano komunikaty o braku przydatności do spożycia. Natychmiastowe działania naprawcze zredukowały ponadnormatywne wyniki. Wydana decyzja na poprawę stanu technicznego pomieszczeń SUW wodociągu w Łodzince została wykonana. Na wodociągu w Kotowie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu wszczął postępowanie w związku ze stwierdzonym przekroczeniem parametrów: jon amonowy 1,42mg/l, OLM>300jtk/ml, bakterie grupy coli >100 jtk/ml, e. coli >100 jtk/ml. Pogorszenie się jakości wody nastąpiło z przyczyn niewidomych, pomimo stałego chlorowania. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Birczy natychmiast przeprowadził stosowne skuteczne działania naprawcze. Wydana decyzja na poprawę stanu technicznego pomieszczeń SUW wodociągu w Kotowie została wykonana. Na wodociągu własnym Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy wydano zalecenia odnośnie poprawy stanu technicznego pomieszczenia SUW i chlorowni w szczególności zlikwidowania zacieku i zlikwidowania ubytków w posadzce. W tej grupie wodociągów w 2021r. pobrano do analizy 13 próbek wody z nadzoru, 33 próbek z kontroli wewnętrznej, przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych urządzeń wodnych, wystosowano 7 decyzji nakazowych i 5 decyzji o opłacie.

Pobór próbek wody został przeprowadzony zgodnie z Harmonogramem Poboru Próbek Wody na 2021 r.

Inną grupą wodociągów funkcjonującą na terenie powiatu jest 7 wodociągów o wydajności 100-1000 m³/dobę. Są to wodociągi: Niziny, Orzechowce, Olszynka, Toroki, Wyszatyce, Orły, Stubno. Na wodociągu Stubno z uwagi na niewypracowane złoża nastąpił wzrost parametru mangan. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu wszczął postępowanie nakazując właścicielowi doprowadzenie w/w parametru do wymogów obowiązującego rozporządzenia. Podjęto skuteczne działania naprawcze. Na koniec okresu sprawozdawczego woda z wszystkich wodociągów w tej grupie odpowiadała wymogom obowiązującego rozporządzenia. W tej grupie wodociągów w 2021r. przeprowadzono 7 kontroli urządzeń wodnych, pobrano do analizy laboratoryjnej 32 próbki wody z nadzoru i 38 próbek z kontroli wewnętrznej wydano 3 decyzje administracyjne. Pobór próbek wody został przeprowadzony zgodnie z Harmonogramem Poboru Próbek Wody na 2021 r.

Tabela 2. Struktura wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu przemyskiego w 2021 r.

Produkcja wody [m ³ / d]	Liczba urządzeń dostarczających wodę		Liczba ludności zaopatrywanej w wodę [tys.]	
	łącznie	Odpowiadającą wymaganiom	łącznie	Odpowiadającą wymaganiom
≤ 100	13	13	8	8
101 – 1 000	7	7	21	21

Tabela 3. Liczba przekroczeń parametrów mikrobiologicznych w wodociągach o produkcji wody do 100 m³/d w 2021 r.

Przekroczone parametry/ produkcja [m ³ / d]	E. coli	Bakterie gr. coli	OLM
≤ 100	2	2	2

Tabela 4. Liczba przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych w wodociągach o produkcji wody do 100 m³/d w 2021r.

Przekroczone parametry/ produkcja [m ³ / d]	Mętność	Glin	Żelazo	Jon amonowy	ΣTHM
≤ 100	1	1	1	1	1

3.2.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych

Przedsiębiorstwa wodociągowe opracowały procedury postępowania na wypadek pogorszenia jakości wody i informowania mieszkańców oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemysłu. W roku sprawozdawczym nie było zgłoszeń przerw w dostawie wody z wodociągów w terenie.

3.2.3. Analiza przekroczeń parametrów chemicznych - odstępstwa

W roku sprawozdawczym właściciele nadzorowanych urządzeń wodociągowych nie występowali o przyznanie odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ani też o akceptację oceny ryzyka i ocenę bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

3.2.4. Substancje promieniotwórcze w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Krajowe uregulowania w zakresie substancji promieniotwórczych transponują przepisy Dyrektywy 2013/51/Euratom określającej wymogi dotyczące ochrony zdrowia ludności w odniesieniu do substancji promieniotwórczych. Przedsiębiorstwa Wodociągowe sukcesywnie zlecają wykonanie wstępnych badań substancji promieniotwórczych wody. Wyniki pomiarów stężenia substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi otrzymane w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych wykazały, iż w nadzorowanych wodociągach występuje znikome ryzyko dla zdrowia ludzkiego w związku z narażeniem na substancje promieniotwórcze pochodzące z wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

3.3. Badania ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, rozporządzenie z 2017r. określiło grupę podmiotów, które powinny odpowiadać przepisom w tej kwestii. Badania ciepłej wody w kierunku występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. badane są w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz na zlecenie w budynkach zamieszkania zbiorowego czy w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Wnika to z faktu, iż najpowszechniejszą drogą zakażenia jest droga inhalacyjna, czyli wdychanie aerozolu wodnego zawierającego omawiane bakterie. W okresie sprawozdawczym pobrano 7 próbek z instalacji ciepłej wody Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy oraz 2 próby z instalacji ciepłej wody z Niepublicznego Zakładu Opiekńczo – Leczniczego ZACISZE w Winnym Podbukowina. Z uwagi na stwierdzenie skażenia średniego bakteriami *Legionella* sp. w oddziale OLAZA [236jtk] wszczęto postępowanie administracyjne. Na koniec okresu sprawozdawczego woda z instalacji ciepłej wody z badanych obiektów odpowiadała wymogom rozporządzenia.

3.4. Laboratoria wykonujące badania jakości

Laboratoria wykonujące badania jakości wody muszą posiadać aktualne zatwierdzenie systemu jakości prowadzonych badań przez właściwego Inspektora Sanitarnego. Na terenie naszej działalności jedynie Laboratorium POLCARGO w Medyce posiada takie zatwierdzenie.

IV. Pływalnie i kąpieliska

4.1. Wymagania jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni właściciel obiektu zobowiązany jest do prowadzenia kontroli wewnętrznej na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami.

4.1.1. Parametry mikrobiologiczne i fizykochemiczne

Na terenie powiatu funkcjonuje 1 pływalnia w Przedszkolu Kraina Marzeń w Buszkowicach 144. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 3 próbki wody. Jakość wody jednorazowo była kwestionowana pod kątem niewielkiego przekroczenia parametru chloroform. Nieznaczne przekroczenia tego parametru fizykochemicznego nie stanowi niebezpieczeństwa dla zdrowia użytkowników korzystających z pływalni.

4.1.2. Legionella

Stałym badaniom na pływalniach podlegał także parametr Legionella sp. W badanych próbach nie stwierdzono przekroczeń tego parametru.

4.2. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach nadzoru nad wodą na pływalniach uzgadnia przedkładane przez zarządzających pływalniami harmonogramy badań jakości wody, gromadzi i analizuje dane jakości wody na pływalniach, wykonuje 1 raz w roku badanie jakości wody oraz wydaje zbiorczą roczną ocenę jakości wody na pływalniach na podstawie wyników badań i pomiarów realizowanych przez zarządzającego pływalnią oraz wyników badań wykonanych w ramach realizacji kontroli urzędowej.

4.2.1. Realizacja harmonogramów pobierania próbek wody

Tut. Inspektor nadzorował realizację harmonogramów badania wody dla pływalni w terenie zgodnie z obowiązującymi wymogami tut. Inspektor dokonał zbiorczej oceny rocznej wody na pływalni. Analizę dokonano na podstawie wyników badań parametrów wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią, zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz oraz wyników badań wody na pływalniach wykonywanych przez tut. Inspektora.

4.3. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

W 2021 roku funkcjonowało 1 zorganizowane kąpielisko w miejscowości Ostrów o nazwie „Plaża Ostrów” czynne w okresie letnim od 1.07.2021r. do 31.08.2021r.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (t.j. Dz.U. poz.255) przed rozpoczęciem sezonu pobrano z nadzoru próby wody (enterokoki, e. coli, ocena wizualna wody : barwa, zapach, obecność piany, plamy oleju, trwałą pianą, zapach fenolu, przezroczystość, osady smoliste, przedmioty pływające, zakwity sinic). W trakcie trwania sezonu letniego pobrano próby wody zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem poboru próbek wody z kąpieliska na sezon 2021r. i wystawiono bieżące oceny jakości wody w kąpielisku "Plaża Ostrów" – woda przydatna do kąpieli. W sumie pobrano 1 próbkę wody z nadzoru i 3 próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej. Na koniec sezonu kąpielowego wystawiono zbiorczą Ocenę Bieżącą Jakości Wody w Kąpielisku Ośrodka Wypoczynkowego „Plaża Ostrów”. W całym sezonie wystawiono łącznie 5 ocen jakości wody w kąpielisku.

V. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia

5.1. Zakres nadzoru sanitarnego.

Oddział Higieny Żywności, Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przemysłu sprawuje bieżący nadzór sanitarny:

- w zakładach produkujących żywność,
- w obiektach obrotu środkami spożywczymi,
- w zakładach żywienia zbiorowego,
- w zakładach produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

W 2021r. w ewidencji PPIS w Przemysłu wg rejestru zakładów na terenie powiatu przemyskiego znajdowały się 830 obiekty żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością:

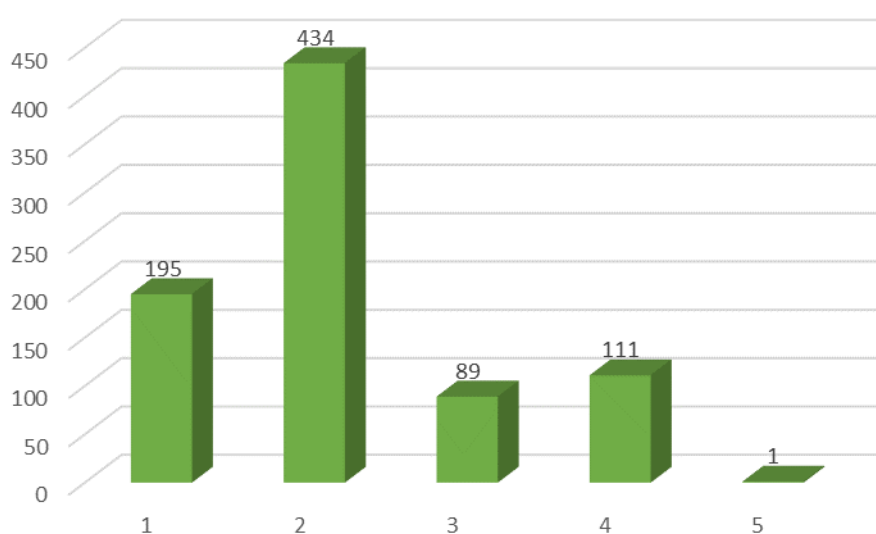
- 195 – zakłady produkcji żywności, w tym. m.in. 10 piekarni, 7 ciastkarni, 147 producentów pierwotnych, RHD, dostawców bezpośrednich,

- 434 – obiektów obrotu żywnością, w tym. m.in. 270 sklepy spożywcze, 41 kioski spożywcze, 38 środków transportu żywności,

- 89 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym m.in. 64 zakładów małej gastronomii,
- 111 – zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym m.in. 1 blok żywienia w szpitalu, 1 stołówka w żłobku, 47 stołówek szkolnych, 34 stołówki w przedszkolach, 3 zakładów usług cateringowych oraz 9 innych zakładów żywienia,
- 1 – wytwórnie oraz miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W roku sprawozdawczym 2021 pracownicy Oddziału Higieny Żywności i Żywienia:

- przeprowadzili 264 kontrole sanitarne, w tym 21 kontrole interwencyjne,
- skontrolowali 85 objętych nadzorem zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- wydali 4 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 1 decyzję w sprawie unieruchomienia/przerwania działalności całego lub części zakładu,
- nałożyli 12 mandatów karnych, na łączną kwotę 2700 zł.

Rysunek 2. Wykaz obiektów w rejestrze PPIS w Przemysłu

1. zakłady produkcji żywnością
2. obiekty obrotu żywnością
3. zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego
4. zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego
5. wytwórnie oraz miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

5.2. Ogólna ocena stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany jest zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniając przepisy w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym prawa żywnościowego. Kontrole prowadzone były na podstawie analizy ryzyka zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

Przy ocenie warunków sanitarnych kontrolowanych zakładów brano pod uwagę kryteria oceny sanitarnej obiektów żywności i żywienia m.in. stan higieniczny i wpływający na niego stan techniczny i porządkowy pomieszczeń, wyposażenia oraz otoczenia zakładu, jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji, jakość wody stosowanej do przygotowywania żywności, stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością, gospodarka odpadami, wdrożenie i stosowanie systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju działalności: dobrej praktyki higienicznej, dobrej praktyki produkcyjnej lub systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli.

W roku 2021 przeprowadzono łącznie 169 kontroli w obiektach obrotu żywnością, wydano 1 decyzję nakazującą wycofanie środków spożywczych niewłaściwej jakości. Wydano również jedną decyzję nakazującą unieruchomienie części magazynowej sklepu. Ponadto wydano 9 decyzji zatwierdzających nowe obiekty.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego przeprowadzono łącznie 28 kontroli, wydano 14 decyzji zatwierdzających zakład.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie przeprowadzonych kontroli dotyczyły przeważnie złego stanu sanitarnego lub technicznego powierzchni ścian, sufitów, podłóg, urządzeń sanitarnych, niewłaściwej jakości sprzętu i urządzeń używanych w obrocie i produkcji, braku

zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników, stwierdzonych w obrocie i produkcji środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, braku prowadzonych na bieżąco zapisów wynikających z Dobrej Praktyki Higienicznej i systemu HACCP.

5.3. Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemysłu w 2021 roku, podobnie jak w latach ubiegłych sprawował nadzór nad obiektami żywienia zbiorowego typu otwartego tj. restauracje, punkty małej gastronomii z uwzględnieniem obiektów tymczasowych i ruchomych, pijalnie piwa.

Nadzorem objęto przede wszystkim zakłady zbiorowego żywienia typu otwartego wysokiego ryzyka, wytypowane na podstawie prowadzonej analizy zagrożeń oraz wynikające z interwencji zgłaszanych przez konsumentów dot. głównie niewłaściwego stanu sanitarnego zakładu.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli:

- niewłaściwy stan higieniczno – sanitarny pomieszczeń, wyposażenia, sprzętu,
- brak higieny bieżącej pomieszczeń,
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- brak zapisów wymaganych procedurami i instrukcjami w ramach GHP/GMP i systemu HACCP,
- brak środków do dezynfekcji powierzchni i sprzętów.

Na terenie tut. Inspektora w roku sprawozdawczym 2021:

- w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej ujętych zostało 92 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 62 zakładów małej gastronomii,
- skontrolowano 33 zakłady, w tym 15 zakładów małej gastronomii,

- ogółem przeprowadzono 33 kontroli, w zakładach małej gastronomii 15,
- zatwierdzono 14 zakładów, w tym 13 zakładów małej gastronomii,
- oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego 92 zakładów, w tym 62 zakładów małej gastronomii.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych podejmowano działania zgodnie z kompetencjami i obowiązującymi przepisami prawa:

- nałożono 3 grzywny w drodze mandatu na kwotę 700,00 zł, w tym 1 mandat na kwotę 100,00 zł w zakładach małej gastronomii,
- wydano ogółem 16 decyzji administracyjnych.

Zarządzenia decyzji dotyczyły głównie zapewnienia w zakładzie wymaganych prawem warunków higienicznych i zdrowotnych, doprowadzenia m.in. do właściwego stanu sanitarno – technicznego powierzchni ścian, sufitów, podłóg i wyposażenia, opracowania/wdrożenia/zweryfikowania systemu HACCP.

Na terenie powiatu przemyskiego w sezonie letnim przeprowadzono 15 kontroli obiektów żywienia otwartego, w tym 8 z zakładach małej gastronomii:

- w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości lub niewłaściwego stanu sanitarno – higienicznego natury bieżącej (brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, brak środków do mycia i dezynfekcji , brak stosowania na bieżąco instrukcji i procedur opracowanych w ramach GHP/GMP), nałożono na osoby winne zaniedbań 2 mandat karny na kwotę 250,00 zł, w tym w obiektach małej gastronomii 1 mandat na kwotę 100,00 zł.

5.4. Stan sanitarny środków transportu żywności.

W rejestrze zakładów Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemysłu w 2021 roku znajdowało się 15 środków transportu, w tym nowo zatwierdzonych 3, skontrolowanych 2, ocenionych na podstawie arkusza oceny zakładu 15, zakwalifikowanych do kategorii niskiego ryzyka 15, oraz 15 z wdrożonymi zasadami GHP/GMP.

Przeprowadzono 2 kontrole, wydano 8 decyzji administracyjnych.

Podczas kontroli środków transportu sprawdzano: stan higieniczno – techniczny, higienę i wyposażenie pojazdów, karty mycia i dezynfekcji, przestrzeganie GHP/GMP.

5.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

5.5.1 Próbki.

W 2021 roku obiektach zlokalizowanych na terenie tut. Inspektora Sanitarnego do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków pobrano ogółem 7 próbek.

Próbki żywności do badań pobierano w następujących zakresach: 2 próbki w kierunku parametrów czystości substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych, 2 próbki w kierunku obecności ochratoksyny, 3 próbki w zakresie obecności zanieczyszczeń pestycydami. Pobrane do badań próbki środków spożywczych nie zostały zakwestionowane.

5.5.2. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami

W 2021 roku pracownicy PSSE w Przemysłu prowadzili czynności w zakresie udzielania konsultacji oraz klasyfikacji grzybów dziko-rosnących zbieranych przez ludność na terenie miasta i powiatu przemyskiego. Konsultacje i klasyfikacje w tym zakresie prowadzone są przez osoby uprawnione, posiadające odpowiednie uprawnienie do klasyfikacji grzybów.

Ogółem w 2021 roku przeprowadzono 6 konsultacji podczas których poddano klasyfikacji około 250 grzybów jadalnych. W klasyfikowanych grzybach nie stwierdzono obecności grzybów trujących.

Najczęściej poddanych ocenie wśród grzybów dziko-rosnących j dopuszczonych do obrotu i produkcji przetworów grzybowych były: Podgrzybek brunatny, Borowik szlachetny, Podgrzybek zajączek, Koźlarz babka, Trufla biała, Pieczarka polna, Opieńka miodowa, Czubajka kania, Mleczaj rydz, Maślak zwyczajny, Maślak sitarz.

5.5.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF.

W 2021 r. Oddział Żywnienia Żywności i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przemysłu otrzymał 21 powiadomień o produktach spożywczych i przedmiotach użytku, które nie spełniały wymagań przepisów prawa krajowego z czego 15 to powiadomienia alarmowe natomiast 6 to powiadomienia informacyjne. Z całkowitej liczby 21 powiadomień zgłoszonych do RASFF 19 powiadomień dotyczyło żywności natomiast 2 powiadomień dotyczyło wyrobów do kontaktu z żywnością. Najczęstsze przyczyny zgłoszenia powiadomień do RASFF w 2021r. to Salmonella, pozostałości pestycydów, stosowanie niedozwolonych składników, przekroczenie stosowania dodatków do żywności. Przeprowadzono łącznie 9 kontroli sanitarnych. Wydano 2 decyzje dotyczące wycofania z obrotu handlowego zakwestionowanych środków spożywczych.

5.5.4. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemysłu prowadzi stały nadzór nad wprowadzanymi do obrotu suplementami diety. Oprócz zakładów stacjonarnych znajdujących się pod nadzorem tut. Inspektora prowadzony jest nadzór nad sprzedażą suplementów diety na odległość, w tym za pośrednictwem internetu, który obejmuje najczęściej zagadnienia dotyczące poprawności prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży suplementów diety. W 2021r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży suplementów diety.

Nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety sprawowany przez PPIS w Przemysłu obejmuje sprzedaż detaliczną tych produktów. Pod nadzorem PPIS w Przemysłu na terenie powiatu przemyskiego nie ma producentów suplementów diety ani zakładów prowadzących sprzedaż hurtową.

Pod nadzorem PPIS w Przemysłu na terenie powiatu przemyskiego w 2021r. znajdowało się 11 aptek.

5.6. Jakość zdrowotna materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością obejmuje bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów. Podczas bieżących kontroli (w zakładach produkcji i obrotu żywnością) zwracano szczególną uwagę na skład opakowań

używanych do konfekcjonowania żywności oraz wprowadzanych do obrotu wyrobów z tworzyw sztucznych do kontaktu z żywnością zawierających „dodatki pochodzenia naturalnego lub organicznego”. Kontrolą w ww. zakresie objęto również lokalne oferty sprzedaży produktów wprowadzanych do obrotu przez Internet.

5.7. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego.

Żywnienie zbiorowe zamknięte jest szczególnie istotnym elementem podstawowej formy wyżywienia dla określonych grup konsumentów (pacjentów szpitali, dzieci w szkołach i przedszkolach, wychowanków domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, itp.). Warunki produkcji i obrotu żywnością regulują obowiązujące przepisy prawa żywnościowego. Oceny sposobu żywienia dokonywane w obiektach, dla których nie wprowadzono przepisów dot. żywienia – przesyłane są w formie pism (zawierających również informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach) do przedsiębiorców prowadzących żywnienie – odpowiedzialnych za bezpieczeństwo żywności i jakość żywienia oraz do wiadomości jednostkom nadrzędnym lub dyrektorom obiektów.

Ocena sposobu żywienia zbiorowego w 2021 r. została przeprowadzona łącznie w 20 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego – w szpitalach, domach opieki społecznej, żłobkach i domach małego dziecka, stołówkach szkolnych, bursach i internatach, stołówkach na koloniach, półkoloniach lub obozach, przedszkolach, domach dziecka, zakładach specjalnych i wychowawczych oraz innych zakładach żywienia.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemysłu dokonali teoretycznej oceny sposobu żywienia na podstawie 20 jadłospisów i zestawień dekadowych.

5.7.1 Kontrole bloków żywienia w szpitalach.

W 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemysłu obejmował nadzorem 1 bloki żywienia w szpitalach. W obiekcie tym w 2021 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemysłu przeprowadzili łącznie 2 kontrole sanitarne. W trakcie powyższych działań stwierdzono nieprawidłowości. Nieprawidłowości te dotyczyły niespełniania wymagań higieniczno-sanitarnych (odpryski, łuszcząca się farba na ścianie) jak również nieprawidłowości dotyczące żywienia pacjentów (brak lub podawanie zbyt małej ilości mleka i przetworów mlecznych; mało urozmaicone śniadania i kolacje, w większości bez dodatku warzyw/owoców).

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie prowadzonych kontroli wydano 1 decyzje administracyjną na poprawę stanu higieniczno – sanitarnego z ustalonym terminem ich wykonania. Natomiast w ramach realizowanego Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemysłu w związku z wykrytymi nieprawidłowościami podjął stosowne działania zgodnie z kompetencjami i obowiązującymi przepisami prawa, tj. wydał zalecenia i uwagi pokontrolne obligujące do podjęcia działań mających na celu poprawę żywienia pacjentów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemysłu podkreślał potrzebę dbałości zarówno o bezpieczeństwo produkowanych posiłków, jak i prawidłowe żywienie, które powinno być dostosowane do stanu zdrowia pacjenta oraz wspomagać proces leczenia i rekonwalescencji.

5.7.2 Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu Oświaty.

Rok 2021 r. stanowił kolejny, szósty rok kontynuacji sprawowania nadzoru bieżącego w zakresie kontroli stosowania standardów dla środków spożywczych sprzedawanych i stosowanych w żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, wydanych na podstawie art. 52c ust. 6 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2020 r. poz. 2021), w tym od 1 września 2016 r. w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154).

W przywołanym rozporządzeniu z 2016 r. Minister Zdrowia określił grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży oraz wymagania jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, czyli w przedszkolach, szkołach (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), a także w bursach i internatach oraz w zakładach specjalnych i wychowawczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu w 86 zakładach żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty dokonał oceny żywienia w 16 placówkach na podstawie jadłospisów i zestawień dekadowych.

Zauważono znaczącą poprawę w żywieniu dzieci i młodzieży. Liczona jest wartość odżywcza posiłków, produkowane posiłki obejmują wszystkie grupy środków spożywczych, zwiększono udział mleka i przetworów mlecznych, warzywa lub/i owoce podawane są w każdym posiłku, uwzględniono porcję ryby w tygodniowym jadłospisie, ograniczono serwowanie potraw smażonych.

VI. Środowisko pracy i choroby zawodowe

6.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

Sprawowanie nadzoru nad warunkami pracy ma na celu poprawę warunków pracy oraz ochronę zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

Główne kierunki działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego w zakresie higieny pracy określone były w *Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 r.*

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego Oddział Higieny Pracy PSSE Przemyśl realizował w 2021 r. działania mające na celu zapobieganie zakażeniom oraz rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 na terytorium kraju, kontrole dotyczące przestrzegania przepisów m.in. z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, a także oceny ryzyka zawodowego.

W roku 2021 r. objęto ewidencją 105 zakładów pracy na terenie miasta Przemyśla. Pracownicy pionu Higieny Pracy przeprowadzili kontrole w 15 zakładach, zatrudniających

łącznie 149 pracowników, w tym 123 osób zatrudnionych bezpośrednio przy produkcji, 8 osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, 24 osoby zatrudnione w porze nocnej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia/natężenia czynnika szkodliwego w środowisku pracy czynności zawodowe wykonuje:

- 3 pracowników w narażeniu na nadmierny hałas;
- 2 pracowników w narażeniu na pył drewna (czynnik o działaniu rakotwórczym lub mutagennym).

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w zakładach pracy dla stwierdzonych nieprawidłowości wydano 4 decyzje na poprawę warunków pracy.

Wydane decyzje dotyczyły usunięcia nieprawidłowości:

- braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- przeprowadzenia aktualizacji oceny ryzyka związanego z wykonywaną pracą uwzględniając ryzyko wynikające z narażenia pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki chemiczne w środowisku pracy,
- zapewnienia równej gładkiej, nieśliskiej podłogi w hali produkcyjnej.

Nie wydawano decyzji unieruchamiających stanowisko pracy oraz postanowień o nałożeniu grzywien celem przymuszenia do wykonania obowiązku.

W odniesieniu do czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy przeprowadzono 8 kontroli, w wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłu drewna w 2 zakładach pracy

6.1.2. Ocena warunków pracy i wypełnianie przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych

W ewidencji Oddziału Higieny Pracy brak zakładów pracy z terenu powiatu przemyskiego stosujących leki cytostatyczne.

6.1.3. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest - na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2021 roku

Na terenie miasta Przemyśla nie zewidencjonowano przedsiębiorstw zajmujących się usuwaniem bądź transportem wyrobów/odpadów zawierających azbest. PPIS w Przemyśle otrzymał w 2021 roku 12 zawiadomień o zamiarze przeprowadzenia takich prac. Przeprowadzono jedną kontrolę warunków pracy przy usuwaniu elementów zawierających azbest z budynku gospodarczego.

Potwierdzono odpowiednie przygotowanie i wyposażenie wykonawcy prac odpowiednie przeszkolonych i wyposażenie pracowników wykonujących prace. nie potwierdził.

6.1.4. Choroby zawodowe

W roku 2021 do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przemyśle wpłynęło 6 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej dot. zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu przemyskiego jako efekt długoletniego zatrudnienia w warunkach narażenia na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników środowiska pracy.

Przeprowadzono 6 postępowań w sprawach chorób zawodowych u pracowników zakładów pracy na terenie powiatu przemyskiego. Dotyczyły one chorób wywołanych przez czynniki biologiczne środowiska pracy. W sprawach wszczętych przed 2021 rokiem nie wydano decyzji administracyjnych w odniesieniu do chorób zawodowych.

6.1.5. Działania w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy

W ramach nadzoru nad środowiskiem pracy w roku 2021 wykonano pomiary czynników szkodliwych w 6 zakładach pracy na terenie powiatu w zakładach przemysłu drzewnego, zakładzie skupu zbóż, zakładzie zbierania odpadów komunalnych. Pomiary i badania

środowiskowe wykonane zostały przez akredytowane laboratorium WSSE w Rzeszowie Dział Laboratoryjny Laboratorium Higieny Pracy – Pracownia w Przemysłu

6.1.6. Działania związane z sytuacją epidemiologiczną na terenie RP w 2021 r.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Oddziału Higieny Pracy sprawdzali przestrzeganie przepisów związanych z sytuacją epidemiologiczną – przeprowadzono, wspólnie z pracownikami innych Oddziałów PSSE, pracownikami innych stacji lub przedstawicielami innych służb 35 kontroli przestrzegania obostrzeń i ograniczeń określonych w rozporządzeniach Rady Ministrów.

W I, II i III kwartale 2021 r. zrealizowano 10 transportów, w trakcie których dostarczono do laboratorium WSSE około 200 próbek pobranych od osób które podejrzewano o zakażenie Sars-CoV-2. W ramach pracy w Systemie SEPIS pracownicy Oddziału Higieny Pracy w 2021 r. rozwiązali 54 zgłoszenia typu Instytucja, 324 zgłoszenia od zainteresowanych, 157 zgłoszeń Bliski Kontakt, a także przeprowadzili 1138 Wywiadów Epidemiologicznych.

6.2. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

6.2.1. Produkty biobójcze

Produkty biobójcze stanowią substancję lub mieszaninę, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. Substancja czynna oznacza substancję działającą na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim lub mikroorganizm działający na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim. W zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu oraz stosowaniem produktów biobójczych przeprowadzono 2 kontrole (w tym również kontrole wykonywane w ramach kontroli przestrzegania przepisów związanych z aktualną sytuacją pandemiczną związaną z występowaniem wirusa Sars-CoV-2 na terenie Rzeczypospolitej Polskiej), w ich wyniku nie stwierdzono uchybień.

6.2.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu preparatów chemicznych przeprowadzono kontrole mające na celu ustalenie wywiązywania się pracodawców z obowiązków wynikających rozporządzenia 1907/2006 REACH. Podobnie do lat ubiegłych na terenie nadzorowanym przez PPIS w Przemysłu nie stwierdzono podmiotów produkujących lub

importujących substancje niebezpieczne i zobowiązanych do dokonania rejestracji lub rejestracji wstępnej tych substancji. W odniesieniu do czynników o działaniu rakotwórczych lub mutagennym w środowisku pracy przeprowadzono 8 kontroli, w wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłu drewna w 2 zakładach pracy

6.2.3. Detergenty

W 2021 roku nie wykonano żadnych kontroli w ramach nadzoru nad detergentami.

6.2.4. Prekursory narkotyków kat. 2 i 3

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne posiadające szereg legalnych zastosowań, takich jak wytwarzanie tworzyw sztucznych, produktów farmaceutycznych, kosmetyków, perfum, detergentów lub środków aromatyzujących. Są one również przedmiotem obrotu na potrzeby legalnych zastosowań na rynkach regionalnych i światowych, ale niektóre z nich mogą zostać wykorzystane do produkcji narkotyków. W ewidencji Oddziału Higieny Pracy brak zakładów z terenu powiatu przemyskiego prowadzących działalność w tym zakresie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Przemyślu nie wydawał w 2021 r. zezwoleń na wywóz prekursorów narkotyków gr. 2 i 3 do krajów trzecich.

VII. Nowe narkotyki – dopalacze

7.1. Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu nadzoru sanitarnego dot. kontroli przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych (ŚZ) lub nowych substancji psychoaktywnych (NSP) w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 r. w zakresie ograniczania dostępności środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, tak jak w ubiegłych latach, podejmowane były przy współpracy z innymi organami i polegały przede wszystkim na wymianie informacji o nowych substancjach psychoaktywnych oraz środkach zastępczych.

7.2. Sytuacja epidemiologiczna

Organy inspekcji sanitarnej są obowiązane do wprowadzania danych do Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD). Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne zgłaszają państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Zgłoszone dane gromadzone są w Systemie Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych i służą do sporządzenia corocznego Raportu Głównego Inspektora Sanitarnego *dotyczącego zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną w Polsce*. W 2021 r. Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Przemyślu nie zgłoszono żadnych przypadków interwencji medycznych, zakwalifikowanych jako podejrzenie zatrucia lub zatrucie nowymi substancjami psychoaktywnymi i środkami zastępczymi.

Nie wpłynęły również żadne informacje o zgonach spowodowanych zażyciem środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

7.3. Ograniczenie obrotu i dostępności środków zastępczych

W okresie sprawozdawczym nie prowadzono postępowań w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych na terenie powiatu przemyskiego, nie było zgłoszeń o przypadkach zatruc lub zgonów wywołanych przez wyżej wymienione substancje. W 2021 r. nie wydawano decyzji dot. środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

VIII. Placówki nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji

8.1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży.

Na terenie powiatu przemyskiego w 2021 r. nadzorem sanitarnym objętych było 21 placówek oświatowo – wychowawczych. W ciągu roku przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych.

Kontrole dotyczyły stanu sanitarnohigienicznego obiektów oraz higieny procesu nauczania, w tym warunków do utrzymania czystości osobistej uczniów, właściwego rozkładu zajęć i przerw w celu niedopuszczenia do przemęczenia, zachowania warunków ergonomii i odpowiednich parametrów technicznych ławek, krzeseł i mebli szkolnych, dbania o właściwe oświetlenie, ogrzewanie i wietrzenie sal szkolnych oraz przestrzegania obostrzeń związanych z SARS-COV -2 w placówkach oświatowo -wychowawczych. Kontrole dotyczyły również przygotowania placówek do rozpoczęcia roku szkolnego.

Ze względu na występującą na terenie kraju pandemię SARS-COV-2 znaczna część placówek oświatowo wychowawczych nie została skontrolowana. Ich kontrole zaplanowano do realizacji w roku 2022. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 2 decyzje wymiarowe na łączną kwotę 270 zł. Ponadto wydano 1 decyzję dotyczącą poprawy stanu sanitarno-higienicznego placówki.

W związku z wystąpieniem pandemii SARS-COV-2 w placówkach oświatowych wydano: 93 opinie dla szkół podstawowych o zdalnym nauczaniu oraz 9 opinii dla przedszkoli o zdalnym nauczaniu grup przedszkolnych.

8.2. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, iż w 2 skontrolowanych placówkach nie były spełnione wymagania sanitarnohigieniczne. Placówki w których stwierdzono uchybienia to: Zespół Szkół w Ostrowie (wydano decyzję nakazującą oraz decyzję o opłacie na kwotę 135 zł,) Zespół Szkół w Nienadowej w którym wydano zalecenia pokontrolne oraz wydano decyzję o opłacie na kwotę 135 zł). Pozostałe skontrolowane placówki wykazano jako dobre.

8.3. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży.

W 2021 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniały wszystkie placówki nauczania i wychowania. Wszystkie skontrolowane obiekty w 2021 r. posiadają wodociągi publiczne oraz kanalizację publiczną która zarządzana jest przez Gminne Zakłady Wodno-Kanalizacyjne. Nie stwierdzono braków bieżącej ciepłej i zimnej wody. Sytuacja w zakresie zapewnienia warunków do utrzymania higieny osobistej ulega systematycznej poprawie. Placówki zapewniają bieżącą ciepłą i zimną wodę w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych, środki higieny osobistej oraz właściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych.

8.4. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii W placówkach oświatowo-wychowawczych w ramach bieżącego nadzoru kontrolowano stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W 2021 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów w jednej placówce oświatowo-wychowawczej. Nie stwierdzono uchybień w w/w zakresie.

8.5. Zapewnienia miejsca na podręczniki i przybory szkolne i higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach.

Mając na uwadze konsekwencje noszenia przeciążonych plecaków pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Przemyślu w swojej pracy podejmują działania mające na celu profilaktykę wad postawy. W tym celu podczas kontroli sanitarnych w placówkach oświatowych nauczania sprawdzali, w jaki sposób szkoły realizują zapis § 4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U.2020.1604 t.j.). Zgodnie z nim, w pomieszczeniach szkoły lub placówki powinna zostać zapewniona uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich skontrolowanych placówkach była zapewniona możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych. Nie stwierdzono uchybień w/w zakresie.

Ocena higieny procesów nauczania – rozkład zajęć określa, iż plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, a także zróżnicowania zajęć w każdym dniu. Zgodnie z wytycznymi oceniano, czy zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina oraz czy różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia jest nie większa od 1 godziny.

W ramach bieżącego nadzoru placówek oświatowych nie stwierdzono uchybień. W 2021 r. nie przeprowadzono pomiarów dot. obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

8.6. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Ocenie poddano m. in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego. Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2021 r. w 4 placówkach ustalono, że z pełnej infrastruktury sportowej, tj. szkolnego zespołu sportowego wraz z boiskiem, w skład którego wchodzi jedna lub dwie sale sportowe oraz pomieszczenia pomocnicze, tj. przebieralnie, natryskownie, ustępy, przechowalnie sprzętu sportowego, gabinet wychowania fizycznego – pokój nauczycieli, mogli korzystać uczniowie.

Zespoły sportowe bez boiska posiadała natomiast 1 placówka.

W skontrolowanych szkołach odnotowano, że nie prowadzi się zajęć z wychowania fizycznego na korytarzach szkolnych. Podczas kontroli nie stwierdzono brak zaplecza sportowego w placówkach skontrolowanych. Podczas przeprowadzanych kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych, pomimo możliwości korzystania z natrysków nie korzysta się z natrysków w szkołach.

8.7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży.

Zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży przebiegał w okresie obowiązujących reżimów sanitarnych. Na terenie powiatu przemyskiego, zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży nie został skontrolowany przez pracowników pionu higieny dzieci i młodzieży.

Letni wypoczynek został skontrolowany w 8 placówkach gdzie wypoczywało 339 dzieci w wieku 7-18 lat. Organizatorzy wypoczynku zadbali o bezpieczeństwo i aktywne spędzanie czasu wolnego przestrzegając zalecanych wytycznych przez Ministerstwo Edukacji i Sportu oraz Państwową Inspekcję Sanitarną, która na bieżąco kontrolowała przestrzeganie procedur sanitarnych. Okres letniego wypoczynku przebiegał również w zaostrzonym reżimie sanitarnym. Nie stwierdzono uchybień

Rysunek 3. Wypoczynek letni zorganizowany na terenie powiatu przemyskiego.

8.8. Żłobki i kluby dziecięce.

Na terenie powiatu znajduje się 1 żłobek. W 2021 r. nie kontrolowano placówki.

XI. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Działalność organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona była na realizacji działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, natomiast kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą były realizowane w mniejszym zakresie. W roku 2021 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny sprawował nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w 435 -ciu podmiotach leczniczych, 322 obiektach na terenie miasta Przemysła w tym w 7 placówkach lecznictwa zamkniętego i 113 na terenie powiatu przemyskiego, w tym w 2 placówkach lecznictwa zamkniętego.

Celem prowadzonych działań była ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Na ocenę warunków higieniczno-sanitarnych placówek wpływały:

- stwierdzony stan techniczny pomieszczeń i urządzeń,
- warunki zaopatrzenia w wodę, stan instalacji i urządzeń wodociągowych,

- sposób prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi i komunalnymi,
- postępowanie z czystą i brudną bielizną,
- postępowanie ze zwłokami osób zmarłych w placówkach całodobowego udzielania świadczeń zdrowotnych.

Wśród placówek lecznictwa zamkniętego na terenie powiatu przemyskiego w roku 2021 skontrolowano:

- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Eugeniusza Brzezińskiego w Żurawicy,
- Niepubliczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy „ZACISZE” Winne Podbukowina.

Zakres kontroli obejmował przestrzeganie wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, odpowiednio do zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, kontrolę realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących monitorowania zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych, kontrolę postępowania z odpadami komunalnymi, bielizną szpitalną, gospodarką wodno-ściekową. Dokonano również oceny systemu Kontroli Zakażeń Szpitalnych i oceny obowiązujących procedur, zwłaszcza związanych z zapobieganiem rozprzestrzenianiem się zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2.

W związku z trwającą trzecią i czwartą falą zachorowań na Covid-19 w roku 2021 oraz wystąpieniem w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym im. Eugeniusza Brzezińskiego w Żurawicy ognisk epidemicznych SARS-CoV-2, utrudnione było przeprowadzenie kontroli sanitarnej. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą wykonania nakazów decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemyślu w szpitalu psychiatrycznym dotyczącą oddziałów szpitalnych oraz kontrolę z zakresu higieny komunalnej odnośnie zaopatrzenia podmiotu w wodę. W związku z licznymi zakażeniami SARS-CoV-2 decyzją Wojewody Podkarpackiego w Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Żurawicy został wydzielony oddział dla przeznaczony dla pacjentów z COVID-19, w którym przebywali pacjenci zakażeni SARS-CoV-2.

W ramach nadzoru nad zakażeniami szpitalnymi w Wojewódzkim Podkarpackim Szpitalu Psychiatrycznym w Żurawicy działa Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych i Komitet kontroli

Zakażeń Szpitalnych. W związku z sytuacją epidemiologiczną związaną z transmisją koronawirusa SARS CoV-2 podjęto szereg działań mających na celu ograniczenie wystąpienia zakażeń szpitalnych:

- opracowano i zaktualizowano system zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych,
- prowadzono kontrolę wewnętrzną, uzyskane wyniki i wnioski przedstawiono kierownikowi szpitala i komitetowi do spraw zwalczania zakażeń szpitalnych,
- prowadzono szkolenia personelu w zakresie kontroli zakażeń,
- prowadzono ocenę ryzyka występowania zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych,

W roku 2021 do Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Przemyślu Zespół do Spraw Zwalczania Zakażeń Szpitalnych Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy zgłosił 11 ognisk epidemicznych o etiologii wirusowej gdzie czynnikiem chorobotwórczym był wirus SARS-CoV-2. W ogniskach epidemicznych zakażeniu uległo 196 pacjentów, co zostało potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Część z nich to pacjenci bezobjawowi wykryci podczas badań przesiewowych, nie odnotowano zachorowań wśród osób z personelu powiązanych z wystąpieniem ognisk w oddziałach szpitalnych.

Działania podejmowane w ogniskach szpitalnych:

- codzienne monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie występowania objawów infekcji,
- kwarantanna i kohortacja osób z kontaktu z zakażonymi,
- wzmożony reżim sanitarny w oddziałach szpitalnych,
- wprowadzenie i aktualizacja procedur związanych z zapobieganiem epidemii w placówce
- szkolenia personelu z zakresu obowiązujących procedur higienicznych,
- szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony indywidualnej oraz innych szkoleń dotyczących sytuacji epidemiologicznej,
- testowanie przesiewowe nowoprzyjętych pacjentów, obserwacja nowoprzyjętych pacjentów,
- organizowanie i realizowanie szczepień ochronnych przeciwko Covid 19 wśród personelu medycznego i pacjentów szpitala psychiatrycznego i zol-u,

- rozmieszczanie informacji edukacyjnych odnośnie przeciwdziałania epidemii w obrębie całej placówki,
- utrzymanie stosowania profesjonalnych preparatów dezynfekcyjnych do utrzymania higieny szpitalnej,
- wprowadzenie całkowitego zakazu odwiedzin pacjentów.

W Niepublicznym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym „Zacisze” Winne Podbukowina przeprowadzono kontrolę z zakresu przestrzegania przepisów sanitarno-higienicznych, postępowanie z odpadami medycznymi, postępowanie z bielizną pościelową oraz w zakresie sterylizacji, dezynfekcji, przestrzegania obowiązujących procedur higienicznych, prowadzenia kontroli wewnętrznej w kontrolowanym obiekcie. Nieprawidłowości w stanie sanitarno-higienicznym nie stwierdzono. W skontrolowanych placówkach w roku 2021 nie były wydawane decyzje administracyjne.

DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA REALIZOWANA PRZEZ PODMIOTY LECZNICZE UDZIELAJĄCE AMBULATORYJNYCH ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

W roku 2021 spośród 435 ujętych w ewidencji podmiotów leczniczych przeprowadzono 66 kontroli sanitarnych w następujących obiektach:

Na terenie powiatu przemyskiego skontrolowano: 10 -NZOZ-ów, 2-gabinety stomatologiczne, 1 gabinet ginekologiczno -położniczy.

Zakres kontroli nadzorowanych obiektów obejmował przestrzeganie wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, odpowiednio do zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, kontrola realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (w zakresie sterylizacji, dezynfekcji, przestrzegania obowiązujących procedur higienicznych, prowadzenia kontroli wewnętrznej), gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi.

Skontrolowane podmioty wykonujące działalność leczniczą zaopatrywane są wodę głównie z wodociągów sieciowych, pozostających pod stałym nadzorem służb sanitarnych. Zaopatrzenie w ciepłą wodę zapewnione jest z miejscowych sieci komunalnych, własnych kotłowni lub elektrycznych podgrzewaczy. Punkty wodne wyposażone są w dozowniki na mydło oraz środek do dezynfekcji rąk, podajniki na ręcznik papierowy. W 1 podmiocie

stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły min. zapewnienia dozowników na środek dezynfekcyjny na stanowisku mycia rąk w gabinecie lekarskim.

Podmioty lecznicze prowadzące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne posiadają umowy na odbiór odpadów medycznych zawarte z wyspecjalizowanymi firmami posiadającymi stosowne zezwolenia na transport i unieszkodliwianie odpadów. Odpady medyczne magazynowane są w przeznaczonych do tego celu przenośnych urządzeniach chłodniczych. Segregacja odpadów odbywa się w miejscu wytwarzania do oznakowanych pojemników lub worków. Podczas kontroli w 1 podmiocie stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: zapewnienia termometru do monitorowania temperatury w przenośnym urządzeniu chłodniczym służącym do wstępnego magazynowania odpadów medycznych.

Zakłady opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego posiadają w większości opracowane procedury postępowania w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych m.in. dotyczące dezynfekcji i sterylizacji sprzętu i powierzchni, postępowania z czystą i brudną bielizną, postępowania z odpadami medycznymi. W każdym zakładzie opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego bielizna czysta i brudna przechowywana jest w wydzielonych miejscach z rozdziałem na bieliznę czystą i brudną.

W obiektach, w których prowadzone są zabiegi sterylizacyjne prowadzona jest bieżąca kontrola skuteczności procesów sterylizacyjnych. Warunki mycia i dezynfekcji, przechowywania sprzętu wielokrotnego użytku oceniono pozytywnie, sprzęt i materiały po sterylizacji posiadały aktualny termin ważności i przechowywane były w wyznaczonych do tego szufladach lub szafach. Roztwory robocze przygotowywane były na bieżąco przez personel, przetrzymywane w pojemnikach zaopatrzonych w sito pod przykryciem. Podczas kontroli stwierdzono właściwy dobór środków dezynfekcyjnych, stężenia oraz sposobu dezynfekcji. Stwierdzone naruszenia dotyczyły min: zapewnienia prawidłowego postępowania ze sprzętem wielokrotnego użytku (miski nerkowate, wzierniki do otoskopu) zgodnie z obowiązującymi zasadami dekontaminacji wyrobów medycznych, uaktualnienia procedury sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, ustalenia zakresu odpowiedzialności za przeprowadzenie procesów dekontaminacji (w tym wykonanie dezynfekcji, mycia, przygotowania narzędzi do sterylizacji, przeprowadzenia procesu sterylizacji), przestrzegania oznakowywania pakietów zawierających sterylne narzędzia wielokrotnego użytku datą ważności i datą sterylizacji, brak testu kontrolnego do chemicznej kontroli w pakietach zawierających sterylne narzędzia wielokrotnego użytku, archiwizacji testów z kontroli (w

sposób zapewniający powiązanie zastosowanego sprzętu z pacjentem). W jednym gabinecie stomatologicznym stwierdzono brak aktualnego przeglądu sterylizatora. Nieprawidłowości ujęto w decyzjach pokontrolnych i zaleceniach.

Stan sanitarny i porządkowy obiektów tej kategorii w zdecydowanej większości był dobry. Utrzymanie porządku w podmiotach prowadzone jest przez przeszkolonych pracowników lub osoby sprząające zatrudnione przez podmioty lecznicze. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono nieprawidłowości: brak w gabinecie lekarskim krzesła i stolika do przewijania niemowląt o powierzchni gładkiej, zmywalnej umożliwiającej mycie i dezynfekcję, zły stan sanitarno-techniczny powierzchni ścian i podłóg. Nieprawidłowości ujęte zostały w decyzjach administracyjnych. Wyżej wymienione obowiązki w większości zostały zrealizowane i ocenione podczas kontroli sprawdzających.

DZIAŁANIA W OBSZARZE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Stan uodpornienia dzieci powiatu przemyskiego

Obowiązkowe szczepienia ochronne w ramach Programu Szczepień Ochronnych są skuteczną i powszechnie społecznie akceptowalną metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zarówno w wymiarze zapobiegania zachorowaniom u osoby poddanej szczepieniom ochronnym (prewencji indywidualnej), jak również kształtowania odporności całej populacji na zachorowania (prewencji zbiorowej). Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok 95%), co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne populacji.

Tabela 5. Stan uodpornienia na terenie powiatu roczników objętych szczepieniem według Programu Szczepień Ochronnych.

Stan zaszczepienia przeciwko:	Rok urodzenia 2019	Rok urodzenia 2020	Rok urodzenia 2021
Wirusowe zapalenie wątroby typu B	98,35%	98,51%	88,62%
Błonica, Tęžec	97,64%	94,78%	48,92%

Krztusiec	97,64%	94,78%	48,92%
Hib typu B	97,64%	94,54%	48,62%
Poliomyelitis	97,41%	94,54%	48,62%
Streptococcus Pneumoniae	98,35%	88,83%	64,62%
Odra, Świnka, Różyczka	93,40%	66,75%	*

* dzieci w roczniku 2021 nie podlegają szczepieniom p/odrze, śwince, różyczce

Niższa wartość procentowa wykonanych szczepień ochronnych u dzieci z rocznika 2021 wynika z faktu, że tylko dzieci urodzone w pierwszym półroczu mogą być zaszczepione podstawowo przeciwko wybranym jednostkom chorobowym, natomiast dzieci urodzone w drugim półroczu nie osiągają wymaganego wieku do wykonania szczepień ochronnych.

Niepożądane odczyny poszczepienne

Preparaty szczepionkowe, tak jak każdy preparat stosowany w medycynie mogą powodować objawy niepożądane. Wystąpienie niepożądanych objawów poszczepiennych (NOP) może wynikać z kilku czynników: samego preparatu, niewłaściwego sposobu podania, jak również stanu organizmu w momencie szczepienia oraz jego indywidualnych cech osobniczych. Większość ma łagodny przebieg i ustępuje w ciągu kilku dni. Zazwyczaj nie wymagają one interwencji lekarza i szczególnego leczenia. Poważne działania niepożądane po szczepieniach występują sporadycznie. Ponadto w przypadku wszystkich obecnie stosowanych szczepionek ryzyko wystąpienia poważnego Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego jest wielokrotnie mniejsze niż ryzyko i konsekwencje wynikające z zachorowania na chorobę zakaźną, przed którą chroni szczepienie.

W roku 2021 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemyślu zgłoszono 32 przypadki NOP z powiatu przemyskiego: 27 zakwalifikowane jako łagodne (w tym 22 po podaniu szczepionki przeciw COVID-19 i 5 po podaniu innych preparatów szczepionkowych przeznaczonych dla dzieci w wieku 0-19 lat), 2 zakwalifikowane jako poważne i 3 jako ciężkie. Większość z nich powstały po podaniu szczepionki przeciw COVID-19,

charakteryzowały się: bólem ramienia, zaczerwieniem i obrzękiem w miejscu podania preparatu szczepionkowego w przypadku łagodnego odczynu, wymiotami, zawrotami głowy oraz uogólnionymi drgawkami w przypadku odczynu poważnego oraz utratą przytomności bądź niewydolnością oddechową w przebiegu zapalenia płuc wywołanego przez SARS-CoV-2 w przypadku ciężkiego NOP.

Transport preparatów szczepionkowych, dystrybucja, zachowanie łańcucha chłodniczego

O skuteczności szczepienia decydują między innymi prawidłowe warunki transportu szczepionek i ich przechowywania. Ważne jest zapewnienie stałej temperatury w przedziale od +2°C do +8°C. Duże znaczenie dla prawidłowego przechowywania szczepionek ma także stan techniczny chłodni przeznaczonych do składowania szczepionek. Urządzenia chłodnicze na terenie powiatu wyposażone są w termometry oraz urządzenia zapewniające całodobowy bieżący monitoring temperatury z funkcją powiadomienia SMS w przypadku przekroczenia w/w progu bądź utraty zasilania.

W nadzorowanych 15 podmiotach, realizujących szczepienia ochronne u dzieci, młodzieży i osób dorosłych, łącznie przeprowadzono 9 kontroli. W jednej placówce po przeprowadzonej kontroli wystawiono decyzję nakazującą, dotyczącą zapewnienia całodobowego bieżącego monitoringu temperatur w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania szczepionek z funkcją powiadomienia w przypadku przekroczenia dopuszczalnych progów, wydano w związku z nieprawidłowością przechowywania preparatów szczepionkowych. Następnie w związku z nie wykonaniem nakazów decyzji wydano upomnienie z wezwaniem do niezwłocznego wykonania w/w obowiązku. W 1 placówce wystawiono decyzję o ustaleniu opłaty za czynności wykonane przez PPIS w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami bądź wydanymi zaleceniami. W pozostałych punktach szczepień zostały wpisane uwagi i wnioski. W uwagach i wnioskach zalecono wykonanie zaplanowanych szczepień w poszczególnych rocznikach zgodnie z PSO a także planem szczepień na dany rok.

Egzekucja szczepień

W ramach nadzoru nad szczepieniami prowadzone są również postępowania administracyjne wobec opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym. W roku 2021 punkty szczepień zgłosiły 22 takie przypadki. Wszystkie osoby

zostały poinformowane o korzyściach wynikających ze szczepień oraz o skutkach zdrowotnych i prawnych przy uchyłaniu się od tego obowiązku. Każdorazowo prowadzone są działania miękkie polegające na korespondencji z rodzicami w celu zwiększenia ich świadomości na temat szczepień, aby w konsekwencji doprowadzić do zaszczepienia dzieci. PPIS w Przemyślu w roku 2021 wystosował 23 wezwania do stawiennictwa w punkcie szczepień celem poddania dziecka obowiązkowym szczepieniom ochronnym, 8 upomnień zawierających wezwania do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej oraz 6 wniosków o wszczęcie egzekucji administracyjnej wraz z tytułami wykonawczymi.

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

WZWB i WZWC

W 2021 r. zanotowano na terenie powiatu przemyskiego 3 przypadki zachorowania na Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B Przewlekłe i 1 przypadek zachorowania na Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C przewlekłe. Chorowały osoby dorosłe, wszystkie były leczone ambulatoryjnie. Jak wynika z przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych do zakażenia wirusami HBV i HCV mogło dojść wskutek zabiegów medycznych z przerwaniem ciągłości tkanek w tym zabiegów stomatologicznych i podczas hospitalizacji z powodu różnych problemów zdrowotnych w ubiegłych latach życia.

HIV, AIDS

Nie zarejestrowano Nowo Wykrytych Zakażeń HIV oraz AIDS.

Zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, adenowirusy, norowirusy

Zakażenia przewodu pokarmowego jest to grupa chorób charakteryzująca się stanem zapalnym układu pokarmowego obejmującym żołądek i jelito cienkie co prowadzi do wystąpienia biegunki, wymiotów oraz bólu jamy brzusznej.

Na terenie powiatu przemyskiego na wirusowe zakażenia jelitowe zachorowało 32 osoby, w tym 12 dzieci do lat 2. Wszystkie osoby były hospitalizowane. W 2021 r. zanotowano 24 przyp. zakażeń wywołanych przez rotawirusy, 8 przyp. zakażenia wywołanego przez norowirusy.

Zakażenia jelitowe przenoszone są głównie drogą pokarmową, powodują wymioty i biegunkę. Rotawirusy są najczęstszą przyczyną ostrej biegunki u dzieci. Przyczyną infekcji rotawirusowej może być bezpośredni kontakt z osobą zakażoną, kontakt z wydzielinami i wydaliniami zawierającymi wirusa, dotykane zanieczyszczonej powierzchni, brak prawidłowej higieny, obecność wirusa w powietrzu (suche fragmenty wydaliny osoby zakażonej) oraz zakażenie szpitalne w czasie hospitalizacji. Choroba może przybierać formę bezobjawową, łagodną i ostrą. U większości chorych choroba przebiega z objawami infekcji dróg oddechowych. Bardzo często dochodzi do odwodnienia organizmu.

Zakażenia norowirusowe są szczególnie groźne w przypadku niemowląt i młodszych dzieci, osób osłabionych innymi chorobami oraz osób w starszym wieku. Rozprzestrzeniają się bardzo szybko i łatwo, a do zakażenia wystarczy śladowa ilość materiału zakaźnego. Najczęstsze objawy zakażenia norowirusem to wymioty, wodnista biegunka, nudności, bóle brzucha, oraz gorączka i bóle brzucha.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

Zachorowało 34 osoby, w tym 4 dzieci do lat 2. Testy laboratoryjne potwierdziły campylobacter jejuni/coli lub clostridium difficile. 32 osoby były hospitalizowane.

Salmonelloza

W 2021 roku zanotowano większą liczbę zachorowań na Salmonellozy- zatrucia pokarmowe w porównaniu do 2020 r. Chorobę potwierdzono u 35 osób z czego 32 osoby były hospitalizowane. Przyczyną zachorowań mogło być spożycie zakażonej żywności lub brak właściwej higieny -choroba „brudnych rąk”. Do zakażenia mogło dojść także wskutek przeniesienia zakażenia przez nosiciela salmonelli mieszkającego we wspólnym gospodarstwie domowym.

Pod koniec roku zanotowano 1 ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego. Zachorowały 3 osoby z rodziny – matka i 2 dzieci. Chłopcy w wieku 11 i 14 lat byli hospitalizowani w Wojewódzkim Szpitalu w Przemyślu z powodu wystąpienia objawów chorobowych: gorączki, biegunki i wymiotów. Badania laboratoryjne potwierdziły, że zachorowanie wywołały pałeczki Salmonella gr. D enteritidis. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że wszystkie osoby, które zachorowały spożyły sałatkę z dodatkiem mięsa drobiowego i warzyw. Sałatka została zakupiona w barze poza powiatem przemyskim.

W związku z dochodzeniem epidemiologicznym pobrano próbki do badań od domowników zdrowych i osoby chorej . Próbki zostały przekazane do Laboratorium WSSE Oddział Laboratoryjny w Przemyślu. W próbkach badań od osoby chorej wyhodowano pałeczki Salmonella gr. D enteritidis, w próbkach badań pochodzących od osób zdrowych nie wyhodowano pałeczek z rodzaju Salmonella.

WZW A

Wirusowe zapalenie wątroby typu A inaczej „żółtaczka pokarmowa” to ostra choroba zakaźna wywołana przez wirus zapalenia wątroby HAV. Do zakażenia dochodzi najczęściej drogą pokarmową poprzez spożycie zakażonej wirusem wody lub żywności . Zanotowano 1 przypadek zachorowania na WZW A u mężczyzny z powiatu przemyskiego , który był hospitalizowany w Wojewódzkim Szpitalu w Przemyślu.

Borelioza z Lyme

W roku 2021 odnotowano znaczny spadek zachorowań na Boreliozę w stosunku do roku 2020. Potwierdzonych przypadków zachorowań wykazano w 2021 roku 6 natomiast w roku 2020 wykazano 26 zachorowań. Analiza potwierdzonych przypadków wykazała że wśród zgłoszonych zachorowań zdecydowanie przeważała postać wczesnej fazy z rumieniem wędrującym, która pojawiła się po kilku dniach od ugryzienia przez kleszcza.

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą bakteryjną wywołaną przez bakterie tlenowe – Mycobacterium Tuberculosis. Jest chorobą wielonarządową atakuje wszystkie narządy organizmu jednak w ponad 90% przypadków dotyczy płuc, zaś w 10% przypadkach rozwija się jako gruźlica innych narządów (opłucnej, węzłów chłonnych, układu moczowo – płciowego i układu kostno-stawowego). Choroba najczęściej przenosi się drogą kropelkową, źródłem zakażenia są przede wszystkim chorzy, którzy wydalają prątki podczas kaszlu, kichania, a nawet śmiechu czy mówienia.

W Powiecie Przemyskim w roku 2021 w porównaniu z rokiem 2020 nastąpił spadek zachorowań na gruźlicę. Zarejestrowano ogółem 7 zachorowań na gruźlicę w roku 2021 potwierdzone przypadki odnotowano u 6 mężczyzn i 1 kobiety natomiast w roku 2020 potwierdzono ogółem 9 zachorowań na gruźlicę z czego 3 przypadki to zachorowania u kobiet a 6 przypadków to gruźlica u mężczyzn. Nie odnotowano zgonów z powodu gruźlicy oraz przypadków zachorowań u dzieci w latach 2020-2021.

Grypa

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych, wywołane przez wirusy grypy. W Polsce nadzór epidemiologiczny nad grypą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmoczeniem w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który przypada zwykle na okres pomiędzy październikiem a marcem następnego roku. W powiecie przemyskim w 2021 roku zaobserwowano znaczny spadek liczby zachorowań na grypę. W 2021 roku zgłoszono 179 zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę (zapadalność wyniosła 242,2 na 100 tys. mieszkańców). Dla porównania w 2020 roku zgłoszono 662 przypadki (zapadalność 893,6 na 100 tys. mieszkańców). Pomimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i bezpieczną metodą profilaktyki przeciw tej chorobie oraz jej powikłaniom poziom zaszczepienia jest bardzo niski. W 2021 roku zaszczepiło się 692 osoby tj. 0,9% mieszkańców powiatu przemyskiego.

X. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi.

Kontroli w/w obiektów dokonywano głównie pod kątem: stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, wyposażenia w sprzęty i urządzenia zapewniającego odpowiedni reżim czystości i porządku pomieszczeń, stosowania środków czystości i dezynfekcyjnych, procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz postępowania z wyrobami, narzędziami i materiałami wielokrotnego użytku ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi mogących spowodować naruszenie ciągłości tkanek, bielizną wielokrotnego użytku, odpadami, odpadami medycznymi, produktami i preparatami kosmetycznymi.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Przemyśle w terenie znajduje się 22 zakładów fryzjerskich, 9 zakładów kosmetycznych.

Skontrolowane zakłady fryzjerskie wykazały dobre przygotowanie personelu i zakładu w związku z pandemią Covid-19, nie mniej jednak ukarano mandatem karnym właściciela męskiego zakładu fryzjerskiego w Orłach, który pracował bez maseczki. Ukarano również mandatem karnym właścicielkę zakładu fryzjerskiego w Duńkowiczkach ze względu na zły stan sanitarny w obiekcie i brak środka dezynfekcyjnego do rąk i do powierzchni. W 2 zakładach kosmetycznych stwierdzono zaniedbania, które ujemnie rzutowały na ocenę

obiekty tj: Salon Kosmetyczny ul. Przemyska w Dubiecku; decyzja w związku z brakiem skutecznej sterylizacji w zakładzie z terminem natychmiastowym oraz ukarano właścicielkę mandatem karnym na kwotę 250zł w związku z zagrożeniem sanitarnym oraz Salon Kosmetyczny URODA ul. Przemyska w Dubiecku; ukarano właścicielkę mandatem karnym na kwotę 100zł w związku ze złym stanem sanitarnym w obiekcie. Podczas kontroli akcyjnych sprawdzających przygotowanie personelu i zakładu w związku z pandemią Covid-19 ukarano mandatem karnym właścicielkę Salonu Kosmetycznego w Dubiecku, która pracowała bez maseczki.

Obiekty hotelarskie – hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, pola biwakowe i inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach nadzoru nad obiektami hotelarskimi kontroluje jakość wody przeznaczonej do spożycia, zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną, gospodarkę ściekową i odpady, postępowanie z brudną i czystą bielizną oraz pościelą, procedury utrzymania czystości, środki czystości i dezynfekcyjne, warunki eksploatacji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji, dokumentację zdrowotną pracowników, stan sanitarno-higieniczny, techniczny oraz teren wokół budynków.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Przemyśle znajdują się 3 hotele, 2 pensjonaty, 59 inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie. Z uwagi na pandemię covid-19 odstąpiono od kontroli obiektów agroturystycznych. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości pod kątem złego stanu sanitarnego.

Domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Zakres kontroli obejmował m.in. czystość bieżącą, stan sanitarno-techniczny, postępowanie z odpadami medycznymi, postępowanie z bielizną, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu.

Wśród kontrolowanych obiektów pomocy społecznej znalazły się obiekty o różnych profilach działalności tj: domy pomocy społecznej stanowiące placówki zapewniające całodobową opiekę z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Pod nadzorem w terenie znajdują się 2 Domy Pomocy Społecznej, 1 Niepubliczny Zakład Opiekuńczo Leczniczy w Winnym Podbukowina. Kontrole tych obiektów wykazały zróżnicowany stan sanitarny. W Domu

Pomocy Społecznej w Huwnikach wszczęto postępowanie administracyjne odnośnie poprawy stanu technicznego holu, pomieszczeń pralni, pomieszczeń SUW oraz wymiana dozowników na środki dezynfekcyjne. W Ekumenicznym Domu Pomocy Społecznej w Prałkowcach podczas kontroli wydano zalecenia z uwagi na brak aktualnego przeglądu wentylacji w budynku oraz stwierdzony zaciek na suficie w łazience przy pokoju.

Dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe, środki transportu.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Przemyślu znajdują się 1 dworzec autobusowy, 1 stacja PKP Żurawica. Obiekty w tej grupie zostały ocenione pozytywnie. Nie kwestionowano również zagospodarowania terenu obejmującego wyznaczone miejsca i stanowiska dla osób podróżujących, wyposażone w ławki i kosze na śmieci. W okresie sprawozdawczym skontrolowano 1 bus firmy EUROBUS na trasie Przemyśl – Ciemiężowice w związku ze złożoną skargą na nieprzestrzeganie wymogów zakrywania ust i nosa przez kierowcę i pasażerów. Zarzuty podniesione w skardze nie potwierdziły się. Kontroli sanitarnej zostały poddane 2 środki do przewozu chorych. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Prowadzone są zapisy z czynności mycia i dezynfekcji pojazdów. Postępowanie z odpadami medycznymi zgodnie z opracowaną procedurą prawidłowe. Zabezpieczenie przeciwko Covid-19 prawidłowe. Skontrolowano również 3 środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich należących do zakładów pogrzebowych w Dubiecku i Medyce. Środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich należące do zakładów pogrzebowych posiadają trwałe oznakowanie zgodnie z przeznaczeniem i są zarejestrowane jako pojazdy specjalne. Wszystkie pojazdy posiadają odizolowane kabiny kierowców oraz zabezpieczenia przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. W części ładunkowej brak jest miejsc siedzących, a wnętrza wszystkich samochodów wykonane są z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych. Pojazdy posiadają wydzielone miejsca na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjącego – czyszczącego, rękawic ochronnych i worków. Po każdorazowym przewiezieniu zwłok prowadzona jest dezynfekcja środka transportu. Środki transportu zwłok są myte i dezynfekowane we własnym zakresie na własnych posesjach odpowiednio wydzielonym sprzętem myjącym. Punkty utrzymania czystości samochodów /mycia i dezynfekcji/ są utwardzone, skanalizowane, posiadają bieżącą zimną i ciepłą wodę. Do dezynfekcji wnętrza samochodów stosowane są preparaty o działaniu bakteriobójczym, grzybobójczym, wirusobójczym. Stan sanitarny pojazdów oceniono jako bardzo dobry.

Przeprowadzono kontrola sanitarna w Zakładzie Pogrzebowym ORKUS w Medyce; wykazała zły stan techniczny wszystkich pomieszczeń. Wszczęto postępowanie administracyjne.

Cmentarze i domy pogrzebowe.

Przeprowadzane kontrole dotyczą głównie utrzymania czystości i porządku na terenie cmentarzy, postępowania z odpadami, stanu technicznego ogrodzeń, zagospodarowania terenu, utwardzenia alejek, dostępności urządzenia wodnego do celów cmentarnych. W ewidencji znajduje się 84 cmentarzy komunalnych, których właścicielem jest właściwa gmina. W okresie sprawozdawczym cmentarze gminne były wizytowane podczas obecności przy ekshumacjach.

Zakłady karne i areszty śledcze

W ewidencji znajduje się 1 Zakład Karny zlokalizowany w Medyce. Kontrola sanitarna nie wykazała nieprawidłowości.

Inne obiekty użyteczności publicznej

Grupa ta obejmuje różnorodne obiekty użyteczności publicznej m.inn. obiekty sportowe, stadiony, obiekty kulturalne, pralnie, parkingi, stacje paliw, Centrum Handlowe w Medyce, siłownie, bazy transportowe, pomieszczenia zabaw dla dzieci, apteki, obiekty MSWiA, zakłady pogrzebowe i inne. W tej grupie w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzona kontrola sanitarna w Siłowni Freak Factory w Ostrowie wykazała zły stan techniczny zaplecza sanitarnego. Wszczęto postępowanie i wydano decyzję nakazową oraz ukarano mandatem karnym właściciela siłowni za zły stan sanitarny w obiekcie w kwocie 100 zł.

XI. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Działalność w zakresie zapobiegawczego ma charakter zapobiegawczy i pozwala na wyegzekwowanie wymogów higieniczno-zdrowotnych oraz higieny środowiska na różnych etapach realizacji przedsięwzięć/inwestycji, opiniowania usytuowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, uzgodnień rozwiązań projektowych, a także

odbiorów końcowych obiektu, co w następstwie ma ogromne znaczenie w zakresie oddziaływania środowiska na zdrowie publiczne.

Działalność w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2021 r. skupiała się przede wszystkim na:

- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych;
- wydawaniu opinii wynikających z innych przepisów niż prawo budowlane, np. prawo oświatowe, ustawa nad dziećmi do lat 3;
- wydawaniu opinii dotyczących spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz dla nadzoru farmaceutycznego;
- wydawaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opiniowaniu w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- wydawaniu ocen higienicznych dotyczących zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych na etapie przystosowania obiektów pod proponowaną funkcję;
- udzielaniu konsultacji ustnych i telefonicznych, dotyczących głównie zapewnienia odpowiednich wymogów higieniczno-zdrowotnych na etapie rozwiązań projektowych oraz na etapie przeprowadzania bieżących remontów w obiektach budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny – dane liczbowe

W roku 2021, na terenie miasta, przeprowadzono łącznie 50 kontroli i oględzin. Uczestniczono w 11 odbiorach końcowych obiektów w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania. Wydano 3 opinie spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych obiektów, wynikających z innych przepisów niż Prawo Budowlane. Wydawano 4 opinie dotyczące spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz dla nadzoru farmaceutycznego m.in. przychodnie lekarskie, punkty apteczne, gabinety stomatologiczne. Wydano 6 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zaopiniowano 6

projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - oraz 2 projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krzywca i zmiana SUIKZP Nr 4 gminy Przemyśl. Wydano 4 uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko m.in. dla mpzp „Krówniki 1/2021”, dla zmiany Nr5 SUIKZP Gminy Przemyśl, zmiany SUIKZP Gminy Żurawica.

Wydano 5 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dla zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych na etapie przystosowania obiektów pod proponowaną funkcję wydano 34 oceny higieniczne obiektów m.in. salonów kosmetycznych, fryzjerskich, lokali gastronomicznych, punktów sprzedaży artykułów spożywczych.

XII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i produkcji zdrowia

Działania na rzecz zdrowia publicznego i promocji zdrowia podejmowane przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Przemyślu w 2021r wynikały z założeń:

- Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej
- Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025
- Zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Głównym celem działalności z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej było promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie indywidualnej odpowiedzialności za zdrowie własne i swoich najbliższych oraz tworzenie koalicji przedstawicieli różnych instytucji i organizacji do podejmowania działań na rzecz zdrowia. Podejmowane cele skierowane były zarówno do dzieci przedszkolnych, szkolnych, młodzieży, nauczycieli, wychowawców oraz ogółu społeczeństwa. W związku z trwającą pandemią SARS-COV 2 i ograniczeniem działalności placówek oświatowych działania edukacyjne realizowane przez koordynatorów oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia były ograniczone. Wytyczone cele realizowane były poprzez wspieranie koordynatorów szkolnych w realizacji programów edukacyjnych. Prowadzono konsultacje merytoryczne i udostępniano materiały oświatowo-zdrowotne.

W 2021 roku na terenie powiatu przemyskiego realizowano:

1. Ogólnopolski program profilaktyczny dotyczący nadwagi i otyłości wśród młodzieży pt:

„Trzymaj formę”-program propagujący zdrowy styl życia ze zdrowym odżywianiem. Działania podejmowane podczas realizacji tego programu zmierzały do zwiększenia wiedzy uczniów na temat wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie uczniów jak i osób dorosłych. W roku szkolnym 2020/21 koordynatorzy powiatowi koordynowali realizację programu w szkołach dzięki zaangażowaniu pedagogów, dyrektorów szkół a przede wszystkim dzięki zaangażowaniu młodzieży szkolnej. Do programu przystąpiło 5 szkół podstawowych, w których uczestniczyło 210 osób. Wszystkie działania podejmowane w ramach projektu „Trzymaj formę” w szkołach cieszyły się dużym zaangażowaniem wśród uczniów, którzy zainteresowaniem i pasją łączyli zabawę i sport do osiągnięcia zamierzonego celu w dobie pandemii.

2. Profilaktyka palenia tytoniu.

Program edukacyjny „ Nie pal przy mnie proszę”- program skierowany dla klas I- III szkół podstawowych. Celem programu jest kształtowanie u najmłodszych postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. Ważnym elementem przekazu jest to, że nie tylko palenie czynne, ale i bierne jest szkodliwe dla zdrowia. Program realizowany w 4 placówkach oświatowych dzięki zaangażowaniu nauczycieli. Program edukacyjny „ Bieg po zdrowie” - skierowany dla klas IV szkół podstawowych. Na terenie powiatu przemyskiego program realizowany w 4 szkołach podstawowych z czego wykonano 1 wizytację/ ocenę programu z której wynika, że objęto edukacją 60 dzieci. Zbierając informację od koordynatorów szkolnych stwierdzono, że program cieszy się dużym zainteresowaniem wśród dzieci. Przygotowany w dobrze ilustrujące materiały edukacyjne co wzbogaca u dzieci wyobraźnię na temat skutków palenia papierosów.

Program edukacyjny „ Znajdź właściwe rozwiązanie”- skierowany dla starszej młodzieży szkół podstawowych. Celem programu jest zapobieganie paleniu przez młodzież oraz opóźnienie inicjacji tytoniowej, kształtowanie postaw asertywnych i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Program realizowany w 4 szkołach. Realizacja tego programu jest bardzo ważna, gdyż z badań epidemiologicznych wynika, że w tym okresie życia młodego człowieka wzrasta eksperymentowanie z papierosami. Program ten został wzbogacony w pogadanki w dwóch szkołach. Przeprowadzono je z okazji Światowego Dnia Rzucania Tytoniu, który przypada na 3 tydzień listopada. Przeprowadzono pogadanki z

młodzieżą na temat: „ Alternatywnych wyrobów tytoniowych”. Objęto edukacją 65 osób. Ze spotkania można wywnioskować , że młodzież chętnie uczestniczy w takich spotkaniach i chętnie bierze udział w dyskusji przedstawiając za i przeciw.

Specjaliści z PSSE w Przemysłu przy współpracy Urzędu Gminy w Birczy przyczynili się do współorganizacji Pikniku rodzinnego na stadionie w Birczy. Przygotowano stoisko profilaktyczne gdzie min prowadzono działalność informacyjno edukacyjną dla dorosłych na temat szkodliwości biernego i czynnego palenia tytoniu. Objęto edukacją około 630 osób.

Kampania z okazji „Światowego Dnia bez tytoniu”

Światowa Organizacja Zdrowia uznała papierosy za najbardziej rozpowszechnioną, ogólnodostępną i akceptowaną społecznie używkę. Uznała palenie tytoniu za czynnik najpoważniejszego ryzyka zdrowotnego i główną przyczyną przedwczesnej umieralności. Jedną z akcji / kampanii prowadzonych przez PIS jest „Światowy Dzień bez tytoniu”, który obchodzony jest co roku 31 maja. Niestety z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych w związku z zapobieganiem COVID 19 cele założone na rok 2021 nie zostały w pełni zrealizowane. Bardzo ważnym elementem profilaktyki palenia jest edukacja. W związku z powyższym wszelkie informacje na temat palenia biernego i czynnego zostały udostępnione na stronie internetowej psseprzemysl.pl oraz facebook.

3. Profilaktyka zakażeń wirusem HIV

Krajowy program „Zapobiegania zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”.

W ramach krajowego programu zrealizowano dwie kampanie społeczne pt; „ Cz wiesz, że...”, Światowy Dzień AIDS – 1 grudnia - kampanie zostały rozpropagowane przez media społecznościowe: strona internetowa psseprzemysl.pl, facebook.,,

4. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Program skierowany do najmłodszej grupy dzieci. W tym też okresie kształtują się u maluchów zachowania dotyczące zdrowia i tego co zjadają. Z tego też względu ważnym elementem w tym programie jest edukacja w zakresie prawidłowego żywienia. Zdobyta wiedza, utrwalanie przez następne lata pozwoli na to, że dzieci będą wybierać zdrowe pełne

witamin warzywa, owoce z upraw ekologicznych. Program realizowany w Przedszkolach na terenie powiatu przemyskiego od 3 lat cieszy się ogromnym zainteresowaniem, ponieważ wyposażony jest bardzo dobrze w materiały edukacyjne dla dzieci, rodziców i nauczycieli. Realizowany jest 2 przedszkolach, edukacją objęto 75 dzieci. Koordynatorzy twierdzą, że jest bardzo potrzebny w edukacji przedszkolnej.

Pozostałe działania

Bezpieczne wakacje/ akcja lato

W ramach bezpiecznych wakacji w miesiącach lipcu i sierpniu 2021 roku zorganizowano 4 spotkania profilaktyczne dla ponad 248 uczestników letniego wypoczynku. Przeprowadzono pogadanki na temat bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Tematem przewodnim był bezpieczny wypoczynek nad wodą, w górach, lesie, parku i na plaży. Zwrócono uwagę na promieniowanie UV i na stosowanie filtrów przeciwsłonecznych, które chronią przed czerniakiem skóry. Do młodzieży starszej przeprowadzono pogadanki na temat uzależnień od tytoniu, alkoholu i środków psychoaktywnych. Istotnym elementem w edukacji było zwrócenie uwagi na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w zakresie pandemii COVID 19. Edukowano nie tylko dzieci i młodzież przebywającą na wypoczynku letnim ale jednoznacznie kierowano się do wychowawców i opiekunów grup. Zwracano uwagę na przestrzeganie obowiązujących procedur w przypadku zachorowań dziecka na letnim wypoczynku, zwracano uwagę na wyposażenie placówek w środki ochrony indywidualnej(maseczki, rękawiczki), środki do dezynfekcji rąk. Przeprowadzono instruktaże prawidłowego mycia rąk. Każda placówka otrzymała plakat przedstawiający instrukcję prawidłowego mycia rąk.

Podsumowaniem „Bezpiecznych wakacji” był ogłoszony konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pt.: „Bezpieczne wakacje bez używek”. Konkurs organizowany po raz kolejny przy współpracy Komendy Miejskiej w Przemyślu. Do konkursu wpłynęło 85 prac plastycznych w grupie wiekowej od 6 r życia do 15 roku życia. Nagrody ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Przemyślu oraz Urząd miasta Przemyśla i Komendanta Policji Miejskiej w Przemyślu.

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Przemyślu w 2021 roku po raz pierwszy uczestniczyła w Kampanii społecznej pt: EFSA EUChooseSafeFood „ Wybieraj bezpieczną

żywność”. W kampanii uczestniczyło 3 szkoły podstawowe. Koordynator powiatowy przygotowywał co tygodniowe materiały edukacyjne dla młodzieży i przysyłał na pocztę elektroniczną do koordynatora szkolnego. Edukacją objęto 55 rodziców/ opiekunów prawnych. Ze względu na epidemię SARS-COV2 i utrudnienia związane z dotarciem do większości szkół, kampania była udostępniona w mediach społecznościowych: strona internetowa psseprzemysl.pl, facebook. Zasięgiem objęto ponad 3000 osób z powiatu przemyskiego.

Kampania „Myję ręce , bo wiem więcej”

Myj ręce, będziesz zdrowy i nie przeniesiesz zarazków na innych – to było przesłanie społecznej kampanii edukacyjnej, która kierowana jest do najmłodszej grupy dzieci przedszkolnych. Na terenie powiatu przemyskiego kampania realizowana była w 2 przedszkolach, objęto edukacją i instruktażem mycia rąk 114 dzieci.

Podczas wydarzenia specjaliści udzielali instruktażu jak właściwie powinno się myć ręce, żeby zmyć ewentualne bakterie, wirusy i pasożyty szkodliwe dla zdrowia. Zwracali uwagę, które części dłoni trzeba myć:

1. wewnętrzne części dłoni,
2. zagłębienia w środku dłoni,
3. zewnętrzne części dłoni,
4. przestrzenie między palcami,
5. kciuki,
6. opuszki pod paznokciami.

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej przekazywali też wiedzę, że mycie rąk chroni przed zakażeniami chorobami wirusowymi, np. grypą, rota- i norowirusami, chorobami bakteryjnymi, choćby salmonellozą oraz pasożytniczymi, takimi jak owsica, zakażenie glistą ludzką lub tasiemcem. Ze statystyk wynika, że Polacy rzadko myją ręce po wyjściu z toalety i przed jedzeniem. Dlatego też organizatorzy akcji podkreślali, że mycie rąk to jedna z podstawowych i najprostszych zasad higieny a jednocześnie profilaktyki zdrowia. Kampania była udostępniona w mediach społecznościowych: strona internetowa oraz media społecznościowe. Zasięgiem objęto ponad 3000 osób z powiatu przemyskiego.

XIII. Podsumowanie

W roku 2021 Państwowa Inspekcja Sanitarna mimo panującej epidemii sprawowała nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą. Zarówno nad szpitalami, które na bieżąco, w zależności od sytuacji epidemicznej, wprowadzały zmiany w funkcjonowaniu poszczególnych oddziałów, tworzyły nowe miejsca do hospitalizacji pacjentów z Covid-19 jak i placówkami ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i w prywatnych praktykach lekarskich wykonujących działalność leczniczą. We wszystkich placówkach świadczących usługi medyczne wdrożono dodatkowe procedury mające na celu zapobieganie szerzeniu się zakażenia SARS-CoV-2. Na podstawie wyników kontroli wydawano stosowne zalecenia pokontrolne i decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

Analizując sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu przemyskiego w 2021 roku w porównaniu do 2020 roku można zauważyć wzrost liczby zachorowań na salmonellozy – zatrucia pokarmowe, inne bakteryjne zakażenia jelitowe, wirusowe zakażenia jelitowe spowodowane rotawirusami, zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone oraz kiłę.

Zanotowano spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną, zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy, gruźlicę, boreliozę z Lyme oraz znaczny spadek zachorowań na grypę.

W 2021 roku nie zanotowano zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych, wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez adenowirusy, nowo wykrytych zakażeń HIV oraz zachorowania na AIDS.

W 2021 r. na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Przemysłu nie stwierdzono występowania poważniejszych zagrożeń sanitarno – epidemiologicznych dla osób korzystających z usług świadczonych w obiektach użyteczności publicznej. W trakcie prowadzonych kontroli szczególnie wnikliwej ocenie poddano obiekty, w których ze względu na charakter świadczonych usług, ryzyko zakażenia wirusami krwiopochodnymi i bakteriami chorobotwórczymi jest wysokie (zakłady kosmetyczne, tatuażu). Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniu administracyjnym.

W 2021 r. stan sanitarno – higieniczny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz zakładów żywienia zbiorowego z miasta i powiatu nie odbiegał zasadniczo od stanu z ubiegłego roku.

Dzięki sukcesywnie wdrażanym przez przedsiębiorców systemom zapewnienia jakości od lat systematycznie poprawia się stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością.

W wyniku prowadzenia szerokich działań mających na celu informowanie producentów produkcji pierwotnej o obowiązku rejestracji oraz wymaganiach higieniczno - sanitarnych podczas uprawy, zbioru i skupu owoców (ze szczególnym uwzględnieniem owoców miękkich), następuje ciągły wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów prowadzących, liczba ich wzrosła o 30 % w stosunku do roku ubiegłego.

W 2021 r. kontynuowano sprawdzanie jakości wyżywienia w szpitalach, szkołach przedszkolach i żłobkach stosując metodę teoretyczną.